

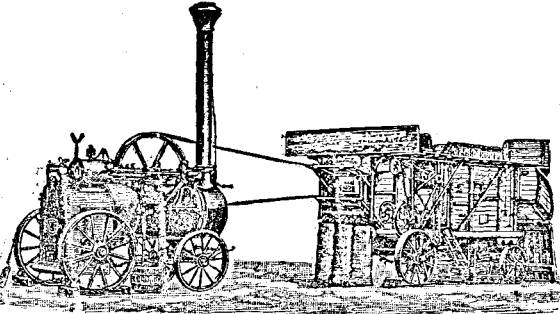
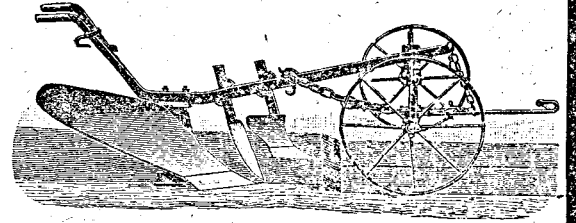
ERDÉLYI GAZDA

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

Kolozsvártt,

a sétatéri állatkiállítási területen a következő gyárak és iparosok kiállítását mutatja be:

M. kir. Államvasutak gépgyára, Budapest, cséplőkészlet, aratógépek, ekék stb.

Fehér Miklós, Budapest, tejfőző gépek.

Kühne E., Moson, többféle gazdasági gépek.

„Nicholson“-gyár, Bpest, cséplőkészlet és más gazdasági gépek.

„Mc Cormick“-aratógépgyár, Bpest, arató- és kaszáló-gépek.

Clayton és Shuttleworth, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Bächer és Melichár, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Első Prosznici gépgyár, Bpest, motoros eséplő és gazdasági gépek.

Beck és Gergely, Bpest, cséplőkészlet és más motorok.

Szilágyi és Diszkant, Miskolc, „Viktoria“ terményrosta, borsajtók.

Simonffy István, Kolozsvár, ekék, boronák stb.

Kalmár Zs. utóda, H.-M.-Vásárhely, „Kalmár“ rosták.

Bóni gyártelep r.-t., Nyirbátor, Bóni eketaliga ujdonság.

Laczay és Fekete, Ujkigyós, új szab. cséplő-dobrendszer.

Kunz Antal, Morvaország, Fehérteplom, szélmotoros szivattyúk stb.

Fairbanks Mérleggyár, Bpest, marha- és zsák-mérlegek.

Orenstein és Koppel, Bpest, mezei és ipar-vasutak.

Alfa Separator r.-t., Bpest, teljes tejgazdasági felszerelések.

Schotolla Ernő, Bpest, borgazdasági és pince felszerelések.

Fehér Ferenc, Bpest, 6 lövetű viharágyuk.

Farkas és Faragó, Bpest, viharágyuk.

Emmerling Adolf, Bpest, viharágyuk.

Király Alajos, Bpest, szőlőpermetezők, kézi vetőgép.

Grünfeld Jakab, H.-M.-Vásárhely, szőlőpermetezők.

Grün Lipót, Aszód, szőlőpermetezők, kézi vetőgépek.

Majoros Antal, Győr, szőlőpermetező anyag „Unicum“ stb.

Zalathnai kénkovandó ipar r. t. Budapest, műtrágyák stb.

„Hungária“ műtrágyagyár, r.-t., Bpest, műtrágyák, rézgalic stb.

Kramer J., Egeres, gypsz-trágya.

Faragó Béla, Zala-Egerszeg, csirázató készülékek.

Salzmann és Társa, Szeged, ponyvák, zsákok.

Niemetz W. F. műkertészete Temesvár, diszfák.

Láng és Lovass, Bpest, olaj és zsiradékok.

Gruber Leo és Társa, Bpest, kötél-árak.

Magyar Ruggyantagyár, Bpest, ruggyanta (gummi) hajtószijak.

Sukorói Kőbánya, K.-Nyék., malomkövek.

Ulrich B. J., Budapest, tőzeg árnyékszék.

Léber Gyula, Kolozsvár, sodronyfonat kerítések stb.

Keresztényfalvi Agyagipar r.-t. agyagárak, vályuk, lemezek stb.

Fluidgyár, Pöstyén, állatgyógyszer-rheuma-fluidok stb.

Demjén Ágoston, Kolozsvár, lakatosági különlegességek.

M. kir. Orsz. fegyint., Szamosujvár, lópokrócok, gazd. kefék stb.

Vakok Orsz. Intézete, Bpest, mindenféle gazdasági, háztartási kefék.

Apatini Kósárfonók Szövetkeze, kerti butorok és kosarak.

Timár László, Bucsa, kerti butorok és kosarak.

Zobácz Ferencz, Kolozsvár, minta kertészete.

Singer varrógépgyár Bpest, zsákfoltozógép.

Bellán Mátyás kötélárak Bács-Cséb.

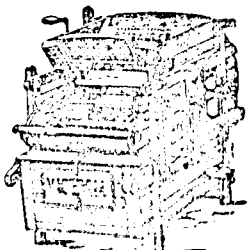
Mauthner Ödön Budapest, méhészeti felszerelések.

Gépgyár, vas- és fémtöredék Vág-Szered, vetőgép, eke.

(576.)

A KIÁLLITÁSI IRODA A GAZDAKÖZÖNSÉG IRÁSBELI MEGRENDELÉSEIT A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

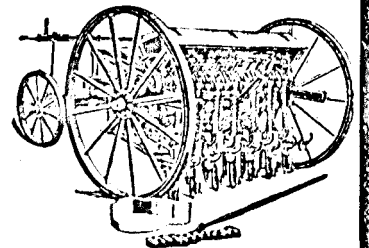
Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői az árakból nagyobb engedményben részesülnek.

Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLTAL
KOLOZSVÁRTT, 1901. AUGUSZTUS HÓ 29.-TŐL—SZEPTEMBER 4.-IG
RENDEZETT

MEZŐGAZDASÁGI GÉPBEMUTATÓ

és MEZŐGAZDASÁGI GÉPVÁSÁR

PROGRAMMA:

Szeptember 1-én, vasárnap: Egész nap vásár és a helyszínem működésbe hozható gépek bemutatása. D. u. 4—7-ig zene.

Szeptember 2. és 3-án: Bemutató és vásár.

Szeptember 4-én: Délelőtt 8—12 óráig gépek működésben való bemutatása a kolozsvár—szászfenesi országút mellett, a város végén. Egyebek: mint első nap. D. u. 6 órakor zárás.

* * *

2. A bemutató és vásár tárgyai:

a) Mezőgazdasági gépek: ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; cséplőgépek, rosták, osztályozók, súlymérők; malomszerkezetek; rétöntözési és talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök és esetleg anyagok stb.

b) Háztartási gépek és eszközök.

c) Mezőgazdasági háziipari készítmények.

d) Mezőgazdaságot érdeklő új találmányok.

Eredeti Singer-varrógépek

mindenféle házi, házi ipari és gyártási célokra a legajánlatosabbak.

Minden varrási célra szállítunk különleges, kitűnően berendezett, nagy szolgáltatási képességű és tartósságú gépeket, a melyeknek alkalmazása az egyes cikkek előállításának költségeit nagy mérvben leszállítja.

Különösen ajánljuk a gazdaközönségnek zsáktömő- és zsákfoltzó gépünket, a mely a gazdasági kiállításon működésben is látható.

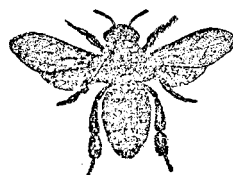
Szállítunk erőhajtányokat és villanymotorokat kizárólag varrógéphajtásra berendezve.

Tovább elárusítók tőlünk gépet eladásra nem kapnak!

(706.)

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Eladó

Méz!

A legfinomabb aromás erdei szinméz

6/10 kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda“

kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám

(I. em.) alatt. (686.)

➡ Vidéki megrendelések 5 üveggel vagy azon felül utánvétellel! ➡

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
E. ÖF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az italmérési engedélyek ügye. Cs. Szabó József.	463
Gyapjunk értékesítése, Szentkirályi Akos.	463
A mélyművelés lehetősége. II. Gruner Károly.	466
A modern hűvizsgálat és Koch új tana. Betagh Lajos.	467
A komlóértékesítés kilátásai.	468

Tárca:

Bortermelés az ó-korban. Krenedits Odön.	464
Kisebb szakközlemények.	468
Vegyes közlemények.	469
Üzlet, forgalom.	470
Hirdetések.	

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN,
VII., Rottenbiller-utca 33. szám,
VI., Andrásy-ut 23. sz.

Ajánl és vesz:

biborherét, homok (szősős) bükkönyt (Vieia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repezét, őszi repezét, (káposztarepezét), esibehurt, mustármagot.

(28.)

Az italmérési engedélyek ügye.

A birtokosok a regálé megváltása alkalmával 1888-ban sérelmeiket egy indokolt felterjesztésben az Erdélyi Gazdasági Egylet által a kormányhoz felterjesztették volt éssok részben a beadott törvényjavaslat-tervezeten módosításokat eszközöltek ki. A vendéglők, fogadók megváltását azonban, tekintettel, hogy azok kifizetése az államnak tetemes áldozatába került volna, nem sikerült elérni, azonban határozott biztosítást nyertek, hogy ezek jövedelmezését elő lesz mozdítva az által, hogy a közülök folyamodóknak első sorban lesz italmérési engedély kiállítva. Most ezt a jogot egy pénzügyigazgatói végzéssel (alkalmasint utasítás következtében) elkarják vonni. Ime:

„Mínthogy cimed az itteni... sz. a. községbe engedélyezett korlátlan kimérést az 1899. évi XXV. t. c. 3-ik §. 8-ik bekezdése szerint saját személyében és saját felelősségére tartozik vezetni, felhivatik cimed, hogy fentemlített italmérési engedélyt az üzletvezető nevének törlése céljából jelen végzés vételeztől számított 15 nap alatt ezen kir. pénzügyigazgatóságához terjeszse be.

Ezen végzés ellen 15 nap alatt a m. kir. pénzügyminiszteriumhoz intézendő fellebbezésnek van helye, amely fellebbezés az aláírott kir. pénzügyigazgatóságnál nyújtandó be.”

Ezen végzés ellen a felfolyamodás siető lévén — addig is, a meddig az Erd. Gazdasági Egylet e tárgyban felterjesztést intézend — kötelességemnek tartottam érdekelt birtokos társaimnak figyelmét felhívni, hogy a végzés ellen 15 nap alatt minő szellemben és minő indokokkal adják be a fellebbezést és ezért egy az alábbiban ilyen fellebbezési mintát irok le:

„Nagyméltóságú Pénzügyminister Ur! A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság folyó évi... számok alatt kelt végzésével... községében határozatlan időre szóló italmérési engedélyem üzletvezetőjének nevét, törlés céljából, bejelenteni felhívott, — hivatkozván az 1899. évi XXV. t. c. 3. §. 8-ik bekezdésére, mely szerint az saját személyben vezetendő. Ezen intézkedés sérelmes, ellenkezik a törvény intencióival, mert hisz a regálé megváltása alkalmával, midőn 1888. szeptemberben a törvényjavaslat megjelent, annak helytelen tervezete ellenében

az Erdélyi Gazdasági Egylet felterjesztésében kérte, hogy ha a regalejog megváltatik, egyúttal az azok kezelésére létező *vendég-fogadók*, fogadó házak is váltassanak meg. Ez nem fogadtatván el, holott már a vendégfogadó épületek becslése is megkezdett, azon határozott biztatást nyerték a regalejogosultak, hogy a vendégfogadó és épületekben italmérési engedélyek fognak adatni, a mint is a törvény határozottan ezen intenciónak megfelelt és az ilyen fogadókat első sorban italmérési engedélyvel ellátandónak rendelte. A végzésben hivatolt újabb 1899. évi XXV. törvény cikk visszaható erővel nem birhat, — de ezen törvény 13. §-a is azt mondja, hogy a jelen törvény életbeléptetése napján érvényben levő határozatlan időre szóló engedélyek továbbá is érvényben hagyandók, a szükséges módosításokkal. Ilyen módosításnak nem tekinthető az, hogy ezután saját személyében gyakorolja az illető, mert hisz több megyében és több községben birván a volt regale tulajdonos fogadókat és az 1889-iki megváltáskor épületi nem váltattván meg, mindenikbe nyert a törvény intenciója szerint határozatlan időre szóló italmérési engedélyt, ezt az újabb törvény is fentartandónak rendeli, hisz a már hivatolt 13. §-on kívül a 9. § azt mondja, hogy az üzletvezető is, az engedély okmányban megjelölendő. Így... községében, mint többféle birtokos jogelődeimtől vett fogadó helyiségek tulajdonosa, nyertem határozatlan időre szóló italméréseket, más községben is van, tehát lehetetlen lenne mindezen helytelen törvény magyarázás folytán nem lehet elvonni, kérem tiszteletteljesen Nagyméltóságú Pénzügyminiszter urat... községbe szerzett... létező italmérésekben ezután is az üzletvezetővel való kezelést megengedni méltóztassék.”

Szász-Fenes, 1901. augusztus 30.

Cs. Szabó József.

Gyapjunk értékesítése.

Nemsokára vége az aratásnak. A cséplés is sok dolgot ad már. Busulunk, aggódunk, mert a rossz idő mindenféle munkánkat zavarja. Semmiféle terményünk nem ereszt úgy, mint a hogyan reméltük, a még a mezőn levő keresztek csiráznak s ezért kevesebb és gyengébb is lesz a szeme az ezután behordandó életnek.

Mind ezt elgondolva nem csodálom,

Legelőnyösebb

gabonaértékesítés.

Erőtakarmányok.

Vegyztiszta olajok és kenőcsök,
ponyvák, zsákok, szíjak, kőszemek; szóval minden
cséplési anyagok és gépek.

(532.)

Őszi vetőmagvak

legteljesebb napi áron való értékesítése.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Szőlővédekezési,
esomagolási, szüretelési és
pincegazdasági cikkek.

hogy gazdáink most nem törődnek a gyapjuval s szó nélkül hagyták azt az értékes és érdekes cikkelyt, melyet *Mózsa Attila* irt az »Erdélyi Gazda« 1901—28-iki számában »Gyapjuvásár« cím alatt. Mózsá jó kereskedő, ügyes gazda. Ezt jól tudjuk, a kik ösmerjük; tehát csakugyan baj kell legyen a gyapjuértékesítés dolgában, ha ő is panasz-kodik már.

Régóta vizsgálgom a gyapjukereskedést itt az erdélyi részeken és nem akadtam még nyomára valamiféle szabályzatnak, mely régi szokás alapján, vagy valamely hatóság rendeletéből a curkán-gyapju (rackagyapju, parasztyapju) adása, vétele dolgában a gazda és a kereskedő eljárását irányítaná, oktatója lenne a tapasztalatlanak és a birákat is tájékoztatná per esetén. Ha mégis lenne valamiféle ily szabályzat nagyon megköszönném annak, a ki velem közölné.

Olyanféle szabályzatra gondolok, a milyen már régóta létezik a cigája gyapju üzletre vonatkozólag.

A »Kronstadt-Hermannstädter Handelsgebräuchen« (a brassói—nagyszebeni kereskedelmi szokások) 112 §-a szerint a piacra kerülő gyapjuféleségek — Sorten — a következők:

- I. *Cigaja* (*Zigaja prima*);
- II. *Cigaja* — (*Zigaja*) — *secunda* (*Stogoss*);
- III. *Curkan*, vagy *fürtös gyapju* [*Zakel* (*Zurkán*) oder *Locken* genannt];
- IV. *Bárány gyapju* (*Mitza*) cigája és curkán.

113. §. *Átvételre alkalmasnak* mondható a gyapju; ha száraz; ha csak a természet adta gyapjuszir van benne; ha nincs benne szürkegyapju, sárgagyapju, lábgyapju, hügy által festett gyapju, (urineáztta Wolle) ganéjos gyapju, hulladék gyapju (*Turitza*,

kletlige Wolle) és szörtetvek által megtámadott gyapju (*haarläusige Wolle*.)

114. §. »A cigaja prima« gyapju, finom szálu, nyirt gyapju (*Schurwolle*), melyben nincs durvább, úgynevezett *secunda* (*Stogoss*) gyapju.

A »cigaja secunda« gyapju fehér, nyirt gyapju, *Stogoss*nak nevezett durvább cigaja gyapju.

Ha a cigaja prima gyapju fehér secunda, vagy szürke, vagy pedig fekete prima cigaja gyapjuval szállítható: a vásár megkötésekor határozottan megjelölendő, a prima gyapju százalékban kifejezve, mennyi lehet benne fehér secunda, szürke és fekete prima cigaja gyapju.

A vevő a kikötött százaléknál több fehér secunda, szürke vagy fekete prima gyapjut a fehér prima cigaja gyapjuval átvenni nem tartozik.

115. §. *Curkan gyapju* (*Zakel-Locken Wolle*) hosszú, durva, nyirt gyapju. A vásár megkötésekor határozottan megjelölendő: fehér, fekete, vagy pedig szürke gyapjuról van-e szó, valamint az is, hogy mennyi lehet egyik, másik szinből a gyapjuban.

116. §. A 114. és 115. §§. határozatai a vásárolt bárány gyapju átadása, átvétele körül is érvényesek, külön megjelölendő azonban az, hogy *havasi* (hegyi), vagy *síkföldi* bárányokról származik-e a gyapju.

117. §. Valamennyi gyapjuféleségre vonatkozóan megjelölendő az alkü lezárásakor az, hogy *nyirt*, vagy pedig *bőr gyapju* volt-e szó. Nyirt gyapju (*Schurwolle*) az élő juhról lenyirt gyapju; bőrgyapju (*Hautwolle*, sogenannte *Smultura*) a bőrokról lenyirt, vagy másként leválasztott gyapju

és ez ismét kétféle, a szerint, a mint *leszurt*, vagy *elhullott állat* bőreről való.

118. §. Lábgyapju, sárga, gyapju, hügy által festett gyapju, ganéjos gyapju, szörtetvek által megtámadott gyapju és a hulladékgyapju (*Ausschuss*) külön alku tárgya és ennél csupán a szárazságra vonatkozóan vétetnek figyelembe a részletező megjelölések.

119. §. Az eladó tartozik a vásár megkötésekor a vevőnek határozottan megjelölni: Romániából, Törökországból, vagy pedig Oroszországból való-e a gyapju, továbbá, hogy a báránygyapju havasi gyapju-e vagy pedig síkföldi gyapju. A gyapju származásának nem helyes megjelölése esetén a vevő nem köteles a gyapjut átvenni.

120. §. Külön kikötés hiányában a gyapju a vevő itteni (brassói, szebeni) rak-tárában, vagy gyapjumosójában való átadás-sal szállítandónak vétetik, még abban az esetben is, ha az eladó a városi mérlegen méretné le a gyapjut.

121. §. Zsirban — piszokban — nyirt gyapju 2% levonással (*Rabatt*) és netto *Tara* értendő. Félkilon alóli tört a bemérés-nél nem számíttatik.

122. §. A megkezdett átvétel megsza-kitás nélkül folytatandó napvilágnál, ha azon-ban eső esik az átvétel megszüntetendő. Az átvétel folyamán kifogásolt gyapju (*partie*)-ből, a zsákból kiürített gyapjukat a vevő át-venni és kifizetni tartozik.

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« *Mózsa* felszólítása folytán bizonyosan foglalkozni fog gyapjukereskedésünk bajaival s akkor majd vita tárgya lesz a Kolozsvárt rendezendő *gyapju aukciók* kérdése is.

Erdélyben körülbelül 1 1/2 millió curkán

T Á R C A.

Bortermelés az ó-korban.

Cabanis Pierre J. P. híres francia orvos és emberbarát azt mondja, hogy a bortermelő országok népei sokkal kedélyesebbek, szellemesebbek és hajlandóbbak a társulásra, mint egyéb vidékek lakói s bár lobbanékonyabbak emezeknél, de azért sohasem bosszuállók és kegyetlenek.

Az emberi nem történetén végig tekintve, igazat kell, hogy adjunk *Cabanis*nak, mert a legnagyobb kegyetlenkedéseket, a rendszeresen fűzött emberirtást, úgy a saját fajbelijén, mint az idegenen: *Mahomed* követői viszik véghez, kiknek pedig a borivást a Korán tiltja s a tilalmat az izlámok nem csak betartják, de gyűlölnék is minden borivó nemzetet.

Róma népe sajátos vegyüléke volt a jónak és a rossznak s épen azon fokban, a miként — nagy ebbeli hajlandóságánál fogva — átveszi a szomszéd népek szokásait, különösen a görögökét: lazulnak vagy javulnak erkölcei, ha jókat vesz át vagy rosszakat. Így a bortermelés szintén a görögöktől szár-

mazott át hozzájuk s ők is istenséget állítanak tiszteletére *Saturnus* személyében és eleinte mértékletesen isszák, az asszonyokat kizárva annak élvezetéből; de később, a romlottság korában csak elősegíti annak mérték-telen élvezete a sülyedést és siettet a világ-birodalom bukását.

Az összeomlott Róma kövein épül fel később a mai Itália, melynek népén, úgy annak kedélyességén, eszességén, mint művészeti merész hajlamain végig ömlik a falerni, caloni, salini és sorrentini nektárcseppek lelke-sítő hatása.

Bort ivott Gallia lakója, kinek honában már 500 évvel Kr. előtt *Julius Caesar* hono-sítja meg a szőlőt s micsoda nagy, kedélyes, okos nemzet fejlődik ott az idők során!

A német, kinek földjén *Probus* császár ülteti az első vesszőt 231-ben Kr. után, nagy nemzeté lesz s különösen kedélyessé azon része válik, mely a bortermő vidéket lakja.

Es élő példa Spanyolország s annak népe és végre hazánk, melynek borai oly híresek, hogy különösen a keresztes hadjáratok alkal-mával, innen telepítik be a többek között *El-szászt* is szőlővel.

Ezeknek előrebocsajtása után a legrégibb kor két leghatalmasabb és legmintaszerűbb népének szőlőművelését akarom bemutatni azon adatok nyomán, melyek reánk különféle úton és módon maradtak s minden kételyen felül állanak.

Egyiptomban a földművelés s vele kap-csolatosan a szőlőtermelés már 3050-ben Kr. előtt igen magas fokon állott s miként régi képeken és emlékeken látjuk, a szőlők kerítésekkel, falakkal vagy árkokkal vannak kör-ülvéve s villákkal, őrtornyokkal beépítve, úgy a völgyek ölen, mint a mézdús magaslatokon s azoknak lejtőin.

Régi írók nem győzik dicsérni az egyp-tomi szőlők és borok jóságát.

Egy régi dombormű képe mutatja a szü-retet, melyen a bort hosszú tömlők segítségével préselik ki olyformán, hogy a tömlők bel-sejét megtöltik szőlővel, azután kifeszítik a tömlőt s fácskák közé szorítva, csavarmene-tűvé sodorják azt, úgy, hogy két végén lecsorog belőle a bor.

A préselők csoportjához csatlakozik a borfőzők és szűrők csoportja, a kik a nyert

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

Mindezen adatok lehetőleg a zsák közepére jegyzendők. A tulajdonos és az uradalom neve helyett az árverési vállalat által a beküldőkkel közlendő szám is — a bejelentés száma — használható jegyül.

A zsák folyószáma elől a zsák száján levő varrás fölé jegyzendő; ettől jobbra a sarkba (a zsák csücskénél) a minőség megjelölése a következő rövidítésekkel:

a = anya	t = toklyó
ü = ürü	b = bőr
k = kos	bárány = bárány
ap = apáca	HL. = has és láb
fh. = fehér hulladék	sh. = sárga hulladék
x = keresztezett gyapju.	

Ezen adatok ténnyel, érthetően, lehetőleg chablonokkal jegyzendők.

c) Ezen megjelölések, valamint az üres gyapjuzsák súlya (göngysúly, tara) mely a zsákolás előtt állapítandó meg, a gyapju expediciójánál az árverési vállalatnak küldendő kimutatásban ismétlendők. A beküldő szavatol az árverési vállalatnak ezen adatok helyességéért. A zsákolt gyapjunak az expedició alkalmával megállapított teljsúlya a jegyzékben szintén felsorolandó.

11. §. A gyapjunak legkésőbb 14 nappal az árverési vállalat által közzétett árverési határidő előtt a budapesti raktárban kell lennie. Az árjegyzék (katalogus) ezen napon kidolgozás céljából lezáratik.

Az árverés időpontja legalább 6 héttel a megtartás előtt közzéteendő.

12. §. Az árverési vállalat tartozik a beküldőt három nappal az árverés napja előtt a becsülő bíróság ármeghatározásairól értesíteni. Ezen értesítés a gyapjutermeleési helyére küldendő, a mennyiben beküldő más címet nem jelölt meg.

gondosan oszlopok és karók mellé valának kötözve.

Achilleus vértjén egy dombormű, vig szüreti ünnepélyt ábrázol, melyen vincellérek és vincellérnök, tánc és énekekkel ünneplik a szüret napját (Ilias 18. ének). A lepréselt bort nagy köedényekbe rakják, de szállítására kisebb amphorákat és kecsketömlőket használnak.

A régi görögök mértékletesen itták a bort, többnyire vízzel vegyítve s az asszonyok teljesen ki voltak zárva annak élvezetéből. Ezen mértékletesség biztosításaként, a görög törvények a részegséget érzékeny büntetéssel sújtották.

A „vörös“, „fekete“, „szikrázó“, „médés“ régi görög borjelzők arra mutatnak, hogy szüret alkalmával a fajokat külön szedték és préselték, valamint azt is tudták már, hogy a bor minél régibb, annál jobb; mert hiszen Telemachost Nestor tizennégy éves borral vendégeli meg.

A görög hanyatlás korával annak föld- és szőlőművelése is nagyot hanyatlik; de legjobban tönkre teszi, különösen az utóbbi, később a török szomszédság.

Lám, mégis csak boldogabbak vagyunk mi ezeknél az egykor a világot uraló népek-nél; nekünk is nyakunkon ült és nálunk is lakott a török vagy 150 évig, de azért sem bortermelésünket tönkre tenni, sem minket a földszinéről elsöpörni nem birt.

Kredits Ödön.

Ha a tulajdonos az árverés megtartását 24 órával megelőzőleg másként nem intézkedett és erről írásbeli nyilatkozatát az árverési vállalatnak ugyan ezen idő alatt nem kézbesítette, a becsülő bizottság árbeccsüje a gyapju árverésén minimális eladási árul szolgál.

13. §. Az árverési raktár gyanánt rendszerint a m. kir. államvasutak dunaparti tehérpályaudvarának egy helyisége szolgál, mely a m. kir. államvasutak részéről engedtetik át mindenkor május 1-étől szeptember 30-áig. Az ezen raktárakba címzett és szeptember hó 30-áig eladott gyapjuk után sem raktárbér, sem a raktárhoz való szállítási beraktározási és mérlegelési díj nem számítatik.

Az árverési vállalat a következő díjakat szedi be:

a) árverési járulék címén az árverés alá került gyapju nyers bevételi értékének $\frac{1}{3}\%$ -át;

b) bizományi díjért az alkuszdíjat beleértve $1\frac{1}{2}\%$ -ot.

15. §. Az árverésen eladott gyapju elszámolása az árverési vállalat által legkésőbb 8 nappal az átadás után ejtik meg s ezen napon a gyapju bevételi összege az azt terhelő illetékek és előlegek levonásával a beküldőnek az árverési vállalat pénztáránál mindenestre rendelkezésére áll.

III. Árverési feltételek.

18. §. Az eladás úgy történik, hogy a gyapju a kiadott árjegyzékben foglalt tételek szerint a legtöbbet ígérőnek ítéltetik oda.

Az árajánlatok o. é-ben 100 kg. tiszta súlyra 2% tulsúlyal az árverési vállalat raktárában átvéve, hangosan és érthetően teendők meg.

Az árverés folyama alatt csakis 100 kgr.-ként 1 frttal magasabb árajánlatok vétetnek tekintetbe.

19. §. Az üres zsákok súlya (göngysúly, tara), mely a termelő által a gyapju zsákolása előtt megállapított, a számadásnál a teljsúlyból levonatik (netto tara). A zsák a vevőnek ingyen jár.

20. §. A gyapjut az árverési vállalat a vevőnek átméri és az ily módon megállapított súly alapján a számlát kiállítja.

21. §. Vevő tartozik a megvett tételeket legkésőbb 10 nappal az árverés után átvenni és saját költségén a raktárból elszállíttatni.

25. §. Az árverésre kerülő gyapju az árverést megelőző 3 napon át reggel 7 órától délután 5 óráig és az árverés napján déli 12 óráig az árjegyzékben feltüntetett raktárakban az árverési vállalatnál kapható megtekintési engedély előmutatása mellett megtekinthető.

26. §. A gyapju az árjegyzékben megjelölt összes mellékleteivel, u. m. hulladék-, bőr-, bárány- vagy másnemű gyapjuval és összes hibáival bocsátatik árverésre. Vevő tartozik az árut mint megsemmisített és jónak találtat kifogás nélkül átvenni.

Téves göngysúly elleni kifogások legkésőbb 6 hónappal az áru átvétele után hitelt érdemlő módon teendők meg. Ezen esetben a kártérítési összeg a vételár alapján állapítatik meg.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet rendes gyapjuvásárok és árverések rendezésére, tartására nem vállalkozhatik, mert a gazdaságoknak csak úgy használna, ha egé-

szen üzletszerűen rendezné és vezetné azokat; alapszabályzata és mostani szervezete azonban az ily üzlettel való foglalkozást nem engedik meg. Buzditásul és próbaképen egy vásár rendezését ajánlani tudnám az igazgató-választmánynak; jövő évre július—augusztus hó folyamán az állatkiállítás csarnokaiban lehetne összehalmozni az árverésre vállalkozó gazdák gyapjutermeleését, jó előre meghíva az árverezésre a posztógyárakat és a fegyintézeteket is, mint legnagyobb fogyasztókat. Egy ilyen próbavásár bizonyágot fog szolgáltatni termelőink ügyességéről és a maguk dolga iránt való buzgalmról s a vállalkozni szándékozó üzletembereket is tájékoztatni fogja.

Más kérdés azután, hogy mit kellene tenni abban az esetben, ha az erdélyi gyapju jobb értékesítésére idehaza nem tudnánk gyapju-aukciókat létesíteni?

Szentkirályi Akos.

A mélyművelés lehetősége.

II.

Lássuk most már hogyan állanánk a lehetőség dolgával a Szamos völgyében, feltéve, hogy a szövetkezet megalakulása ellen elvi ok nincs.

Az ügylet természeténél fogva is lehetetlen, hogy a szövetkezet — ha csak egy gözke garnitúrát akar használatba venni — egy oly óriási területre, mint a mekkora a Szamos-völgye, kiterjedjen, hanem legfeljebb annyi gazdaságra, a mennyi az évi gözszántás alá egy ekének 800—1000—1500 kat. holdat, de ezt több éven át biztosíthat. Nyolcszáz kat. hold szántás lenne a minimális terület, melyre a gőzketulajdonos, vagy gyár vállalkozhatna, felfelé a területet csakis az idő korlátozná, mert különböző okok a mély szántást bizonyos időszakra szorítják. Szívesen vállal a tulajdonos annyi területet a mennyit tartókezdettől télen át kora tavaszig felszánthat, csak a minimális terület neki biztosíthatóság.

A Szamos-völgye Gyalunál veszi kezdetét és nagyobb megszakítás nélkül Tőkepatakig terjed cca 100 kilométer hosszúságban. Az ottani hegyszoros áttörése után Zsibónál ismét szélesedik Benedekfalváig cca 15—20 kilométer hosszúságban.

Kolozsvártól Szamos-Ujvárig több mellék-völgy ágazik bele, melyek lankás oldalain mindenütt gözkeszántásra alkalmas mély talaju nagyobb gazdaságok kerülnek el, tehát még ezeket is a Szamos-völgy rayonjába számíthatjuk, hisz kitűnő karban levő utak könnyen hozzáférhetővé is teszik őket a gözke részére. Kolozsvártól Szamos-Ujvárig csak a szamosfalvi, dezsméri uradalmak, Apahida, zsuki uradalmak, borsai, választói, bonchidai 2, kendilónai uradalmak, a dobokai, kisjenői, iklódi, dengelegi és szamos-ujvári gazdaságok legalább 22—24000 kat. hold terjedelemben könnyen rendelkeznek 6—7000 kat. hold oly szántóterülettel, hol a gözkeszántást igen jól lehetne alkalmazni, tehát elegendő terület egy gözke garnitúrának 4—6 évre és aztán újból kezdhetnék.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság

KOLOZSVÁR.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára; azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámlított váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. Értékpapírokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja sorsjegyek revisióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket, bármely külföldi piacra. Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pénzüszekvényeket. (Safe deposits).

Nagyobb ládába csomagolt és a fél pecsétjével ellátott ezüst és aranyneműek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

Mátyás-király-tér 32.

Magy. kir. szab. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

Mátyás-király-tér 32.

Üzleti órák délelőtt $\frac{1}{2}$ 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Ez a része a völgynek alakíthatna egy szövetkezetet. Szamos-Ujvártól Tőkepatáig volna egy másiknak és Zsibótól Benedekfalváiig egy harmadik szövetkezetnek a területe. A talaj mindvégig kitűnően alkalmas a természeti és helyi viszonyok teljesen megfelelő a gőzszántásra.

Vegyük például, hogy a Szamosvölgyben Kolozsvártól Szamos-Ujvárig a nevezett 15—16 gazdaságból 10 szövetkezet a gőzeke-szántásra. A gazdaság 100 holdra, B. 50 holdra, C. 150 holdra stb. tehetsége és szükséglete szerint. A szövetkezés így történnék.

Egy érdekelt fél, vagy a gazdasági egyesület felhívására a tulajdonosok öszejönnek és az úgy kellő megvitátása után a gőzeke szántásra való szövetkezést elhatározzák. A szövetkezet akár sablonszerűen megalakul. A szövetkezeti tagok egy nyilatkozatot állítanak ki, melyben egy szövetkezeti 2 tagu bizottságot megbíznak azzal, hogy megfelelő felpénz felajánlása mellett az általuk lekötött területre egy gőzeke tulajdonossal — ki bérszántást vállal — nevükben szerződjenek.

Erre vonatkozó felszólításra a gőzeke-tulajdonos a felvételek megállapítására szívesen helyszíntre utazik. A bizottság tárgyal a vállalkozóval, meghatározza a sorrendet melyben a szántás az egyes tagoknál különös körülmények tekintése mellett eszközölendő lenne. A bizottsághoz fizetendő be a szántás díja, ez számol le a vállalkozóval. A felpénz a szerződés megkötéseig az egyesek által arányosan a bizottság kezébe fizetendő, az egyet pénzügyi biztosítására a hátralékos díjak erejéig, a szövetkezeti tagok elfogadványa által kellő időre biztosítható volna.

A gőzeke tulajdonos saját költségén szállítja helyszíntre a garnitúrát, ez egyik helyről a másikra árkon bokron át saját erejéből megy; a vállalkozó szolgálattja a szükséges tüzelő anyagot és személyzetet, a szövetkezeti tag mindenkor csak a tüzelő anyagot szállítja a legközelebbi állomástól helyszíntre és a szükséges vizet hordja meg, mi — tekintve, hogy a gőzeke egyik-egyik gazdaságban 4—6 nap alatt végez, — nem nagy megterhelhetés.

A szántás egység-árak szerint történik és 12—16 korona között váltakozik a díj kat. holdanként.

Bátran kérdezhettük, hogy melyik gazdaság képes a rövid őszi napokban 1 kat. holdat 8—10" mélyen 16 korona költséggel gazdasági erővel megszántani, hol tudjuk, hogy e talajban — feltéve, hogy ily mélyen a 10 számú Sack ekével egyáltalán szántani lehet — egy ekével 6 ökörrel naponta alig lehet 500⁰-nél nagyobb területet megszántani?

Számítsunk egy pár ökörfogatot naponta csak 2 koronával (tudósok 3 koronát számítanak) úgy 3 pár fogat naponta 6 korona, és három napon át 18 korona értékű = 18 korona, egy béres és egy hajtó naponta 1 kor. 30 fill. 3 napon át = 4 kor. 20 fill. Egy hold megszántása tehát legalább 22 kor. 20 fillérbe kerül, és hozzá nem említjük az ilyen szántást a gőzeke szántásával egy órában.

Nem tagadható azon előny, mely nehéz talajunknak ősszel való megszántásával jár, és továbbá nagy különbséget tesz bármely gazdaságban, ha 100—150 kat. holddal több őszi szántása porlad, málik a télhidegben mint eddig, a meddig alig az őszi vetését végezhette és tavaszi alá vajmi keveset szántott

De óriási előny az is, ha tavaszi vetését és egyéb dolgait a gazdaság 2 héttel előbb végezheti.

A gőzekével elért eredményekről beszámolni rem lehet e cikknek feladata, nem új-ság az, eléggé hangoztatott és ismert tények azok, de mégis utalunk azon — itt nem eléggé méltányolható körülményre, hogy a talajunkban vigan tenyésző gyomok apró magvai és gyökerei oly mélyen kerülnek a gőzszántással az altalajba, hogy onnan egy könnyen nem juthatnak felszínre, a felhozott talajréteg gyommentes lenne és szorgalmas utánjárással a gyomosodás ellen megvédhetnénk.

Jóllehet nem vethetünk ily friss földbe azonnal búzát, de igen is, termelhetünk benne további ugarolás után kitűnő repcét, kapás növényeket, melyek rendkívüli módon meghálálják a mély művelést. Tengeri alá Erdélyben alig trágyázunk, talán sok helyen felesleges még, de épp ennél fokozhatjuk a termést tápanyag pótlás által, akár a mélyebb, kitűnő altalaj felhozata útján tetemesen és könnyen termelünk 8 mm. szem helyett 12—15 mm-át.

A legtöbb gazdaság üzemébe felvette a hizlalást és több éven át már a térföldön ré-pát termel. A tavaszi munkák kellő módon és kellő időben való végezhetőse tekintetéből télen át répa alá nem trágyázhatunk itt, a gyak-rabban egymást követő répatermés pedig talajunk felső rétegét répaunttá teszi és a termések apadnak. Az altalajból felhozott új anyagok ismét fokozzák répatermésünket.

Lehetetlen, hogy ne utaljunk a jelenlegi gabonaárak alacsony állásánál a cukorrépa-termelés felkarolására, mint olyanra, mi a mély művelés mellett gazdaságainknak szép jövedelmet szolgáltatna. A Szamos völgyében cukorrépából nem boszorkányság 180—200 métermázsát termelni holdanként. A termelési költségek 80—84 koronára mennek holdanként, minck 280—320 korona bruttójövedelem áll ellenében.

Sok légenyt, sok foszfort szolgáltatott e völgy talaja eddig is, kevés adatot neki vissza. Még többet rejt ezekből magában. Emeljük, hozzuk felszínre. Kihasznált feltalajunk helyett ismét bőtermő gazdag, bőtermő szüzföldet nyerünk a gőzszántás által. Tehát szövetkez-zünk a gőzeke-szántásra!

Gruner Károly.

A modern húsvizsgálat és Koch új tana.

A londoni tuberkulózis congresszuson Koch tanár eredeti meglepetésben részesítette a világ leghiresebb orvos korifeusait. A mint azt a napilapokból is tudjuk, tényképpen ki-mondta, hogy az emberi és állati gümőkór két különféle betegség, illetőleg az emberi gümőkór állatra, szarvasmarhára át nem vihető. E kijelentés különösen nagy horderejű úgy köz-egészségügyi, valamint tanvizsgálati szempont-ból is. Koch tanárral egyszersmind a modern húsvizsgálatnak is hadat üzent s az új tan megvilágításában úgy tűnik fel az eddig kö-vetett tej- és húsvizsgálati rendszer, mint fö-lösleges, mint olyan, melylyel csak indoktalan károsodás és zaklatás okoztatott volna.

A húsvizsgálatnak kettős célja van: le-hetővé tenni azt, hogy a fogyasztó közönség teljesen jó minőségű, az egészségre nem ár-talmas húst élvezzen egyrészt, másrészt a vizsgálat folyamán károsnak, közfogyasztásra alkalmatlannak, esetleg ragadós fertőző beteg-

ség csiráival fertőzött húsnak elvonása és megsemmisítése azon célból, hogy az a beteg-séget emberre vagy állatra át ne vihesse.

Ezek szerint tehát a húsvizsgálat tenden-ciája a ragadós fertőző betegségek terjedése-nek megakadályozása is. Vannak ragadós fer-tőző betegségek, melyekben szenvedő állat húsa közfogyasztásra egyáltalában nem bo-csátható (lépfene, veszettség, stb.) s vannak olyanok, melyek fenforgása esetén is, a hús részben vagy egészben a betegség előrehaladt állapota szerint közfogyasztásra bocsátható (gümőkór, sertésvész.) A közfogyasztásra való bocsátásnál első sorban az veendő figyelembe; hogy a kérdéses betegség az emberre átvihető-e vagy sem s csak aztán az, hogy milyen mi-nőségű a hús.

Mihelyt olyan hús találtatott, mely az emberre veszélyes, ragadós betegség csiráit rejti magában, közfogyasztás alul azonnal el-vonandó még az esetre is, ha különben a hús minősége talán kielégítő volna.

Ez az elv vezetett minket és fog még sok időn át vezetni, midőn a gümőkórban szenvedő állat húsát — annak fokához mér-ten — részben vagy egészben a fogyasztás alul elvonjuk. Ennek a nézetnek volt az elő-harcosa Koch tanár s most, eddigi tanaiban foglaltakkal homlokegyenest ellenkezőt állít. E kérdés tisztázása természetszerűleg nem oly könnyű, mint az első pillanatra látszik s napirendre e fölött egyhamar nem térhetünk. Maga Koch vallja új tanát csak ezidőszerint s a congresszuson résztvevők közül egyetlen egy tudós sem akadt, a ki Koch állításait — noha azokat állatkísérletekkel igyekezett bizo-nyítani és támogatni — magáévá tette volna. Megengedem, hogy a gümőkór terjedésének lehetősége a közfogyasztási cikkek, illetve élelmi szerek útján nem oly nagy, mint a minőnek azt feltüntetni akarják, mindazonáltal itt a szigorral az ügynek csak hasznára lehe-tünk, mert a fertőző betegségek legveszedel-mesebb alakjáról van szó, a réttegett, orozva támadó és bizonyon gyilkoló gümőkórról, mely-nek terjedési módjának minden fázisát még nem ismerjük s így magunknak kell áldozat-ot hoznunk, mielőtt ő szedné közülünk áldo-zatait. Ha a gümőkóros tej fertőző képességét tekintetbe vesszük, akkor a Koch-féle teoria alapját is inogni látjuk s ezen állítás beiga-zolására nem kísérlet, hanem felmerült eset-ből levont tanussággal lehet és kell bizonyí-tani, melyre legalkalmasabb többek közt Oli-vier esete. A chartresi pensió harminc lány-tanulója, mindannyian egészséges szülők gyer-meke, boncolás folyamán tügygümőkórosnak bizonyult tehén tejtét fogyasztották s mind-annyian megbetegedtek; öt belehalt. De menjünk tovább. Mozyek a philadelphiai patholo-giai társulat múlt évi június havi ülésén bür-gümőkór öt esetéről tett említést embernél, a hol a fertőzés bebizonyíthatólag szarvasmar-hából származó gümőkór-bakteriumok útján történt; négy esetben a megbetegedettek állat-orvosok voltak. Mit szól ezekhez Koch pro-fessor úr?!

A nyugati államok egyik-másikában, kü-lön törvény rendel úgy a hús, mint a tej közfogyasztás előtt való állatorvosi vizsgála-tát. És azt hiszem nem indoktalanul, hogy ha tekintetbe vesszük, hogy pld. Hunting 4000 drb. angol szarvasmarha között 20% ot talált gümőkórosnak; hivatalos kimutatás szerint Durham-ban 18.7%, Midlothian-ban 20%.

A Zalatnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kén-sav- és mütrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. c. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni.

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bácsi-utca 5. szm.

Yorkshireben 22,8%, a London körüli tejgazdaságokban 25%, Edinburghban 40%. Dániában 158,991 tuberculinozott szarvasmarha között 48,995 = 31%. Norvégiában 30 737 drb. között 2588 = 8,4%. Svédországban 35922 db. közül 15,263 = 42%, Belgiumban az eredmény 60%. Massachusetts-ben 58,9%, Németországban 37-97% között váltakozik. Hogy ha már most a tehenekben előforduló gümőkór statisztikát nézzük, akkor mutatványképen szolgáljanak az alábbi adatok: Szászországban 1899-ben levágott 48,172 darab között 35%, Berlinben 14684 darab négy éven felüli tehen között 14556 darab volt gümőkóros, vagyis 99 százalék.

Ezen intézkedések nem alapszanak teoriákon, hanem igen sok kísérlet egybehangzó eredményén; s most, midőn sikerült hosszas vajadás, nagy pénzáldozatok árán ezen tagadhatatlanul üdvös intézkedéseket nemcsak életbe léptetni, hanem azok közhasznú voltáról és tendenciájáról a nagyközönséget megbarátkoztatni egy új, még csak csirájában levő *teoria* kedvéért, azt hiszem azokat nem csak nem lehet, de nem is szabad félre tenni. Különben maga a kongresszus is a mellett foglalt álláspontot, hogy Koch tanár teoriáját minden államban tanulmányoztatni javasolja; addig is azonban, míg a kérdés tisztázva leend, maradjanak meg az életbeléptetett intézkedések.

De még akkor is, ha a fenti állítás — emberi gümőkór állatra, szarvasmarhára át nem vihető — megállaná helyét, még mindig nincs megoldva, eszerint a kérdés legcsattanósabb része — s Koch erről nem beszél — az, hogy az állati gümőkór veszélyes-e az emberre? Reszünkről megoldottnak tudtuk e témát s Koch is annak tudta; de az új tan úgy látszik, a mit mindannyian egyformán tudunk, azt most tagadásba veszi. Hiszen nehéz is annak pozitív megoldása, mert itt kísérletről nehezen lehet szó, hanem feltétel nélkül megbízható megfigyelésekről. A meglevőket azonban mégis nehéz dolog letagadni.

A gümőkór terjedésének egyik előmozdítójaképpen tekintik a rossz hygienikus viszonyokat. A szegényebb sorsú nép között mind nagyobb és nagyobb arányokat öltő gümőkór halálozások okát nem lehet azonban csupán a rosszabb hygienikus viszonyokra visszavezetni, hanem tekintetbe kell venni még azt is, hogy szorongatott, mostoha anyagi helyzete miatt, a rosszabb provinciájú, talán gyakran fertőzött tápszerekkel kell magát tengetnie. Az bizonyos, hogy mostoha hygienicus viszonyok mellett a szervezet ellenálló képessége nem csak hogy csökken, de el is veszhet épp úgy, mint a romlott, fertőzött és kevés táplálóanyagot tartalmazó tápszerekkel, húzamosabb időn át történő táplálkozás mellett. És e tápszerek között első helyen említendő, mint olcsósága miatt legnagyobb mennyiségben fogyasztott áru: a tej. A romlott tápszerekben foglalt bacillus-anyagok embernél, állatnál gyomor- és bélhurutra vezetnek s ilyen feltételek mellett, a talán virulenciájában csökkent gümőkór-bakteriumok is letális kimenetelű fertőzésre képesek. Olivier fent idézett esete még azt is bizonyítja, hogy aránylag egészséges és még resistens fiatal szervezetet is tönkre tehet a fertőzött tej. Ugyanezt igazolják Angolország gyermekkorházaiban gyűjtött tapasztalatok, a hol a bélsatorna gümőkórját az esetek 25-30% mint elsődleges megbetegedést észlelnek. Koch azon állításával ellenkezően, hogy a gümőkór elsődlegesen leggyakrabban a tüdőben szokott jelentkezni.

Érdekes tudni, hogy a gümőkóros tej hány százalékát teszi ki, a közfogyasztásra szánt tejnek; erre nézve világot vetnek az alábbiak: Bollinger, Münchenben 16,6%-ot talált; Bang, Kopenhágában 15,5%; Obermüller, Berlinben 7,5%; Fiorentini, Milánóban 10%; Martin, Párisban 33%; Peters, Bostonban 33%; Delépine, Manche-terben 25%; Hamilton, Boyce, Woodhead Liverpoolban 29%; a párisi „Laboratoire Municipal” 40%.

A hús és tejszűrtvizsgálat eddigi szellemében végzett vizsgálattól mi nem térhetünk el, még akkor sem, hogy ha Koch tanár „gümőkóros húst és tejet eszik is jövőben.” Pedig nem volna csekély dolog azokra nézve, az új tan igaz volta, kik hivatásuknál fogva az örökké rettegött gümőkór elleni védekezés munkásai, — értem a hús- és tejszűrtvizsgálatot végző állatorvosokat, akik nemcsak a saját, de még hozzátartozóik egészségét s ebben mindenüket kénytelenek exponálni. Még akkor sem hiszünk, azaz azért sem hihetünk az új teoriájában, mert éppen Koch állította fel, hiszen sok fájdalommas reminiscencia él az életmentőnek hirdetett tuberculin hatásáról származó időből.

Betegh Lajos.

A komlóértékesítés kilátásai.

— A segesvári komló: melók szövetségének tudósítása. —

Az 1901. évi komlótermelési évadban a különböző országokban a legkülönbözőbb időjárás uralkodott a komlónövény kifejlődésére. A növekedés első hónapjaiban az időjárás normális volt, de aztán tartós nagy meleg, hűvös éjszék jöttek, a poloska is fölépített, a mely bajok különösen Németország 1901. évi komlótermését fenyegették. A bekövetkezett jókori esők és melegebb éjszék kedvező hatással voltak ugyan, a komlónövényzet javult, de azért az ottan várható termés nem nagyobb az egyharmad, feltermésnél. Németországban tehát a komlótermés kilátásai csaknem rosszak. Az 1900-ban termelt 50,000 mázsa helyett 1901-ben mindössze 250,000 mázsát remélnék. Más országokban azonban, mint Csehországban, Belgiumban, Oroszországban, Angliában, Amerikában nagyon jók a kilátások és itt a múlt évinél nagyobb termést várnak.

Saaz vidékén a múlt évi 100,000 mázsa helyett az idén 140-150,000 mázsát remélnék, az Auscha-Dauba vidékén cca 80,000 mm.-t; Magyarország, és osztrák Stájer tartomány, Galícia és Morvaország az 1901. évben körülbelül 50,000 mm.-t fognak produkálni. Belgiumban megegyszerannyi termést várnak, mint tavaly, tehát mintegy 120,000 mázsát; Franciaországban a tavalyi 45,000 mázsa termést várják; Oroszország a tavalyinál valamivel többet, cca 70,000 mázsát; Anglia a tavalyinak kétszeresét, vagy 600,000 mázsát, Amerika a tavalyi 450,000 mázsa termést várják.

Mivelhogy csak Németországban mutatkozik a tavalyi komlóterméssel szemben hiány, más országokban pedig még nagyobb lesz a termés, azért a komlószükségletnek meg van a teljes fődöze, úgy hogy az 1901. év komlójának piaci árai aligha lesznek valami magasak. Ezek az árak a minőség, a kínálat és a kereslet szerint valószínűleg 80-100-120 frtig fognak ingadozni. Korai komlót már 80, 90, egészen 100 frtig adtak el. Nem tanácsos a termelőknek jogosulatlan, túlmagos árakat követelni a kereskedőktől, mert ez riasztóan hatna rájuk. Nagyon jó lenne, ha a természetők a valóságnak megfelelő mintákat küldene be a szövetségnek, amely ezek szerint a komlót előre megtaksálná, úgy, hogy a természetők ennek alapján a saját komlójuk valóságos értékéről tájékozva lennének és az eladásokat így könnyebben eszközölhetnék.

Nagyon óhajtható lenne az is, ha a komlótermelő szövetségnek egyes tagjairól időre írásban értesítenék a szövetséget, hogy: Hogyan áll a komló? Mikor kezdik a szedést? Milyen termést várnak? Hogyan és kinek adták el a komlót? Mennyit kínáltak a vidékükön a komlóért?

1901. szeptember 5-én tartják meg Segesvárt az első ezidei komlóvásárt. A szövetség föl hívja a komlótermesztőket, hogy minél többet hozzák oda kész komlójukat és vegyenek részt a Segesvárt minden hét csütörtökjén tartott komlópiacon, hogy a sörözők és komlókereskedők ott kielégíthessék komlószükségletüket.

Fölhívja a szövetséget a komlótermesz-

tők figyelmét arra is, hogy a csekély postai költségek (40 f.) megfizetése ellenében a komló világpiacon, Saaznak, Nürnbergnek, Auschanak komlóárait tudósítja, valamint a külföldi kereskedőket értesíti a segesvári piacról. Minden érdeklődőnek a segesvári komlóvásárról, az erdélyrészi komlótermesztés állásáról a Segesvárt székelő komlótermelők szövetsége fölvilágosítást és értesítést ad.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Mennyi magot ad egy hektoliter csöves tengeri? Gazdáink, ha megszorulnak tengeri dolgában s olyant csak csöves állapotban kaphatnak a görékben, vagy hetivásárokon, avagy ha megfordítva, valamely gazda csöves állapotban akar tudni tengerijén, akkor vagy a vevő, vagy az eladó, okvetlenül károsodik a tengerinek napi árához mérten, mert az, mint tudjuk, morzsolt szemekben van megállítva. Morzsoló sem áll mindenkinek, de különösen minden alkalommal rendelkezésére; azért jó azt tudnunk egyszersmindenkorra, hogy mennyi morzsolt tengerinek felel meg egy bizonyos mennyiségű csöves tengeri, miszerint így legalább némi alappal rendelkezessünk az ár meghatározására nézve. A jelen táblázatnál a hazánkban használt fajokra voltam tekintettel, a melyeknél igaz, hogy a mennyiséget nem lehet teljes pontossággal meghatározni, mert sok függ a termés minőségétől, a mely megadja a szemeknek nagyobb, vagy kisebb kifejlődését; azért a jó középtermés szépen fejlődött csöveit vettem mérvadónak. Ha a termés nagyon jó, avagy ha gyenge, akkor kívánatos, hogy próbamorzsolást tartunk s így határozzuk meg a csöves tengeri árát; különben élhetünk a következő táblázattal:

1	hectoilit, csöves cinquantinnak megfelel	55-60 lit. morzsoló
1	székely tengerinek	48-51
1	magyar	43-45
1	stájer	52-55
1	lófogú nagy feh.	57-60
1	lófogú vörös	61-64

+ A tyúkok tojóképeségének fokozása. Nem csak a vedlés idején és akkor, ha tyúkjaink télen át nem tartatnak eléggé meleg ólban, hanem egyébkor is vagy megszűnnek teljesen tojni, vagy pedig gyérebben adják a tojást a kelletténél, a mi arra mutat, hogy életrendjükben valamely zavarodás állott be, a melyet mesterséges úton kell helyre ütnünk és pedig leginkább a táplálék megválogatása által, mert ez van legfőbb befolyással az állatok testi szervezetre.

A kendermag igen jó hatással van a tyúkokra s azt olyformán kell velük etetni, hogy eleinte kevesebbet szórunk eléjük, majd többet, mindaddig, míg egy-egy állatra egy-egy marékkal nem jut. Ily táplálkozás mellett naponta fog tojni a tyúk s szívesen meg is ül a tojásokon; mert a kendermagtól túlságosan felizgatott és feltüzelt állapotukban, azok hűsítik is őket eleinte. A hol nem juthatunk elég kendermaghoz, ott jó azt zabbal keverni, avagy tisztán zabot adni nekik reggel és este, délben pedig konyhahulladékot és főtt burgonyakeveréket zabbal. Minden körülmény között jó némi csalánmagot és egész fekete borsot keverni az eledel közé; mert ezek erősen ingerlik a tyúkot a tojásra. Föltétlenül szükséges mindezeneken kívül, hűvös időben a meleg ól. Olaszországban, ha a tyúkok nem akarnak a tojásokon ülni, tollaikat szokták mellükről kitépni s bőrüket ott, csalánnal megégetni; mert így szívesen ülnek a hús tojásokra s néhány nap alatt rászoknak az ülésre. Én ezt az eljárást durvának és kegyetlennek tartom s azt hiszem, minden jó érzésű gazda is inkább a táplálékot fogja megválasztani okserüen, semhogy állatjait kinozza. K-u.

Háztartás.

+ A jácint virágoztatása a szobában. Nem csak az üvegházban, vagy a melegágyban, hanem a szobában is lehet jácintot vi-

Magyar Jelzálog-Hielbank Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyujt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék.

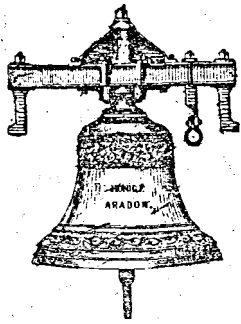
nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férjai adnak véleményt. (1.)

A bank képviseleténél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeménkötvények

Hönig Frigyes

(708) gőzüzemre berendezett

harang- és ércöntődeje Arad.

Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb szabadalmazott harangjait és vas harang állványokat.

Képes árlapok kívánatra bérmentve küldetnek.

Sárga János

ékszerész és órás, Kolozsvártt,
Wesselényi Miklós-utca 11. sz.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, aczél, nikkal fali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan. (557.)

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

H I R D E T É S E K.

Stájerországi pinzgau szarvasmarhatenyészítő-egylet.

Szarvasmarhaszemle, kiállítással és vásárral egybekötve

f. évi szeptember 21—23-ig Grácban. (Déli vaspálya vonalán).

Bemutatásra csak jó és tisztafajta tenyészbikák, tehenek, üszők és tenyészborjúk kerülnek. A növendékmарha közvetlenül az egylet alpesi legelőiről lesz behajtva. Az összes, a díjakért pályázó állatok eladók. Szeptember 22 én vasárnap pinzgau bikákkal és ökrökkel igavonó próba és díjazás tartatik. Este 8 órakor a kiállítók az „Annacsarnok“-ban az állattenyésztési kérdések szakszerű megbeszélésére értekezletet tartanak.

Bővebb fölvilágosításokat ad Gráff H. egyleti ügyvezető, (Vereinsverwalter) címe: Mendelalpen bei Stainz.

Grá , 1901. augusztus 28.

Az egyleti választmány.

(712.)

Biharmegye első gyümölcs-ki-viteli üzlete!

Egy 5 kilós kosár

Csemege Szőlő

1 frt 20 kr.

Mindennemű más fajta gyümölcsök: őszi, francia b. raczk, némes fajkörték, amerikai sima és gyökeres szőlővesszők, valamint kész ojtványokat a legolcsóbb árral szállít

Szabó István

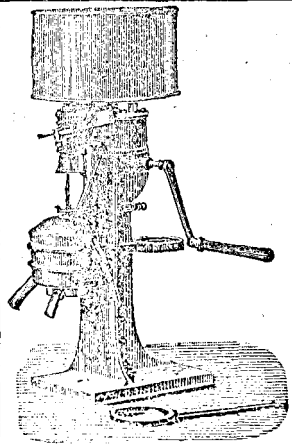
szőlő birtokos,

fűszer és csemegekereskedő

(709.) Nagy-Várad.

Ugorika savanyításához 1 üveg francfurti ecetkivonat 1 korona, a melyből 20 liter közönséges vagy 10 liter ecetszesz készíthető!

Ugorika savanyításához 1 üveg francfurti ecetkivonat 1 korona, a melyből 20 liter közönséges vagy 10 liter ecetszesz készíthető!

„MÉLOTTE“ szabadalmazott TEJFÖLÖZŐGÉP.

Legkönnyebb hajtás! ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
● ● ● ● ● Legtökéletesebb fölözés! ● ● ● ● ●
● ● ● ● ● Legmagasabb munkabírás.
Teljes tejgazdasági berendezések!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság
Budapest, V., Külső-Váci-út 80. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(638)

A Magy. kir. államvasutak gépgyára

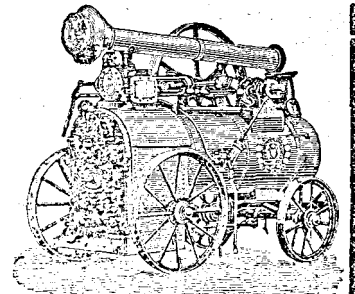
gazd. gépeinek eladása.

Használt és javított

locomobilok és gőzcseplőgépek.

CSEREÜZLETEK.

Mindennemű gazdasági gépek.

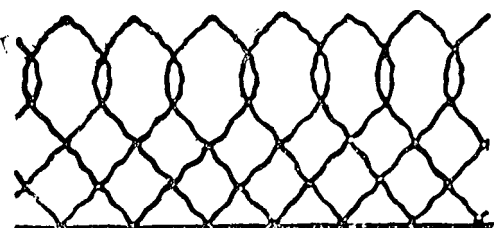
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövetség- és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egylet-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden a szakba vágó munkáit, ugymint: kertek erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fönnattal való bevonásait; pincze, padlás, felső világossági

magtár és élőkamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövetség, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezüstsövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fűkerethe foglalt rosták és szíták, ruganyos ügybetétek (mátrác), sodrony-láb-törliök. Képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve szolgálnak. (339.)

1901. Temesvári kiállítás: első díj.

A LESZIH-féle
újbol javított**„VIKTORIA“****terményrostákat**ajánlja teljes szavatosság
mellett.

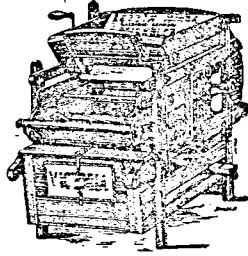
LESZIH MIKSA utódai

SZILÁGYI és DISKANT

gépgyára és gazdasági gépraktára.

(Leszih-féle ház) Miskolczon (alapítva 1863.)

30-szor kitüntetve

napontai munkaképesség: 100, — 200, — 300, egészen 500
mázsáig tisztít zörgés nélkül, nagy és apró magvakat, osztályoz
súly és nagyság szerint. — **Üszög verővel ellátva!****Borsajtók.**Könyökszerkezetű, Acélorsós, Mabilé
rendszerű és Kinesem a Hegyalja**legkedveltebb**

borsajtója.

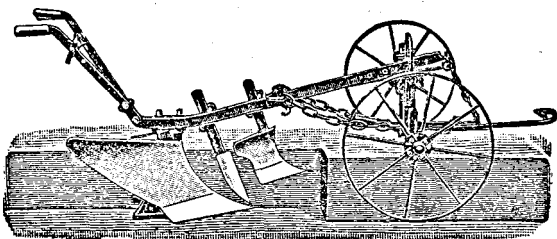

Kitünő anyag s elmés szerkezeténél fogva utólérhetetlen.

**Egy ember által 10—20.000
kg. nyomás fejthető ki.**

Rostáink és borsajtóink az erdélyi gazd. egyesület védnöksége alatt álló kiállításon mindenkor megtekinthetők!

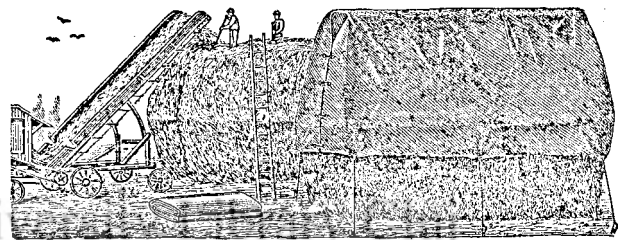
704.

A prágai rostaversenyen a legelső és legmagasabb kitüntetést a „VIKTORIA“ terményrostánk nyerte.

Egyetemes- és mélyművelő-ekékacél gerendelyllyel, állítható szarvakkal,
páncélemezekkel, acélöntvény-eketesttel.Többvasú ekék,   Finom-, szántó-, csukló- és rétboronák, Háromtagú-, és egytagú hengerek, Szabadalm. egyetemes-sorvetőgépek. **UMRATH ÉS TÁRSA BUDAPEST,** V., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 lóerőig, Ipari mozdonyok 100 lóerőig.

(544. I.)

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és
CSÉPLŐGÉPEKRE.Elpusztíthatlan
minőségben

REPCZEPONYVÁK,

Viiorla-vászon ponyvák,

KOCSIPONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetyár. 46 kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, V. ker., Thonet-udvar.

Vízmentes Ponyvák (634.)

elismert kitünő minőség — □ metr. 1 K. 70 fillér és följebb

Zsákok Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 70 fillér és följebb.
Rovatás- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
Kender- kendertömő, tűzi és itató-vedrek.Arjegyék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék ha-
tározottan Elsinger gyártmányt kérni.**„Grand Prix“** (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világiállításon.**Alfa Separator R. J.**

ezelőtt Pfanhauser A.

Iroda: Budapest, V., Báthory-utcza 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utcza 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.**Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!**
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!**Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!**Arjegyékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546.)

Értesítés.

A cs. és kir. katonai-élelmezési-raktár Kolozsvártt (Sétatér-utca 4. sz. a.) 1901. szeptember havában, és pedig: szeptember hó 1-től kezdődőleg gazdáktól és azok egyesületeitől 400 métermázsa rozstot és 400 métermázsa zabot szerez be. Bővebb fölvilágosítást ebben e tárgyban az 1901. augusztus 6-ki 1620. sz. hirdetés ad. (lásd az „Erdélyi Gazda“ 1901. augusztus 18-iki 33. számát.)

Minden idevonátkozó egyéb kivánt értesítés a főtnevezett katonai élelmezési raktár irodájában a hivatalos órák alatt megadatik.

(711.)

Cimbalom

(637.)

Pedálos. Barna vagy feketében, kitűnő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kapható a készítési telepen:

BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.
Jegesi Géza,
műfokleveles cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

MAGYAR INTÉZET.

Laboratorium

VÉDŐ-OLTÓANYAG TERMELÉSÉRE

BUDAPESTEN, VI., Nagy János-utca 6. szám.

Termel és szállít

VÉDŐ-OLTÓANYAGOKAT:

a) sertésorbánc ellen	
100 adag ára (I. és II. anyag)	14 kor.
b) lépfene ellen	
juhok részére 100 adag ára (I. és II. anyag)	15 kor.
szarvasmarhák részére 100 adag ára (I. és II. anyag)	30 kor.
lovak részére 100 adag ára (I. és II. anyag)	30 kor.

Az intézet raktáron tart és mérsékelt áron szállít 10 adagos L. V. T. jegyű oltófeeskenőket, oltótűket, szórnyíró ollókat, maximal hőmérőket és más oltáshoz szükséges szereket.

(702.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10., II. emelet.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Osszesen:	1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legtökéletesebben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Láng és Lovass

gépolaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű

gépolaj,
hengerolaj,
gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiallítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Szabadalmazott Kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára

kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek árai:

4	lóerejű géphez	30	frt.
6	"	35	"
8	"	40	"
10	"	45	"

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő és kívánatra teljesen szakértő gépkezelővel is szolgál

Bajzáth Ignác, Székelyhid.

(691.)